

Ковальчук К. В.

Магістрант факультету економіки та управління
Східноєвропейський національний університет
ім. Лесі Українки, м. Луцьк

ОСНОВНІ ЗАСОБИ ПІДПРИЄМСТВА: ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ

Формування матеріально-технічної бази в цілому, і основних засобів, зокрема є основою функціонування кожного підприємства. Адже нестача основних засобів ускладнює ведення господарської діяльності підприємства. Обсяг основних засобів, які функціонують на підприємстві дає можливість оцінити його розмір, перспективи розвитку і можливості. Саме тому доцільно буде дати точне визначення вищезгаданій економічній категорії.

Вивченням основних засобів підприємства займалися такі зарубіжні та вітчизняні науковці: Ф.Ф. Бутинець, В. Ван Бред, М. Я. Демяненко, А. Г. Загородній, Г.Л. Вознюк, В. О. Кузнецов, С.Ф. Покропивний, В. Н. Середюк, І. П. Фаминський, Е. Хендріксон, Р. Л. Хом'як та інші.

Економічна сутність основних засобів визначається тими чіткими умовами, в яких вони були куплені, вироблені, отримані в кредит, безплатно або взяті в оренду і в яких їх експлуатують.

Історично склалось, що люди працюючи, користувались різними засобами для досягнення цілей, наявними на той момент. З плином часу відбувалось освоєнням нових ресурсів. Це й стало основним чинником, що вплинув на вдосконалення знарядь праці. З кожним новим історичним періодом люди намагались детальніше дослідити сутнісні характеристики знарядь праці, які в кінцевому підсумку і стали основними засобами.

Дослідження категорії «основні засоби» проводяться сучасними науковцями-економістами переважно у сфері бухгалтерського обліку, фінансів, економіки підприємства. Тому інтерпретація даного поняття у сфері бухгалтерського обліку дещо різниться з визначенням, що дають вчені-фахівці у сфері економіки підприємства.

У сучасній економічній науці поняття «основні засоби» часто ототожнюють з поняттям «основні фонди». Наприклад, І.О. Бланк зазначає, що: Основні фонди – це сукупність матеріальних активів у формі засобів праці, які багаторазово беруть участь у процесі виробничо-комерційної діяльності і переносять свою вартість на продукцію частинами [1, с. 227]. Хоча вважаємо, що в цих двох поняттях закладена різниця і їх не варто ототожнювати.

Основними нормативними актами, що регулюють облік основних засобів в Україні є: П(С)БО 7 «Основні засоби» та Податковий кодекс України. Підходи до визначення суті основних засобів в українському законодавстві наближені до тлумачення цього поняття в МСФЗ 16 «Основні засоби».

Порівнюючи визначення, представлені в Положення (стандарті) бухгалтерського обліку та МСФЗ, прослідковується їх схожість. Пояснити це дуже легко, оскільки міжнародні документи брались за основу при написання українських стандартів бухгалтерського обліку [4, с. 398].

Щодо визначень вищезгаданого поняття, які даються в економічній літературі, то вони в деякій мірі повторюють трактування в законодавчих актах, хоча, в деяких випадках, більш ширше і глибше розкривають зміст цієї категорії.

А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк зазначають, що «основні засоби – матеріальні активи, які підприємство формує з метою використання їх у процесі виробництва чи постачання товарів, надання послуг, надання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних та соціально-культурних функцій і очікуваний термін корисного застосування яких перевищує рік» [2].

Л. Кулікова трактує вищезгадане поняття з позиції відповідності активу деяким критеріям, зазначаючи, що «основні засоби – це активи, які відповідають таким критеріям: функціональна роль, призначення, сфера діяльності, нерухомість, тривалість використання, матеріальність, вартісна межа» [3].

З поміж інших вирізняється визначення, дане Е. Хендріксоном і В. Ван Бредом, які ототожнюють основні засоби з матеріальними товарами, які призначені для виробництва інших товарів або надання послуг фірмі та її клієнтам у процесі нормального процесу виробництва, вони мають обмежений строк служби, після закінчення якого їх ліквідовують і списують або замінюють [5].

Більшість авторів під поняттям «основні засоби» розуміють матеріальні активи підприємства. Деякі з них ототожнюють поняття «основні засоби» та «основні фонди» акцентуючи увагу, що вони є засобами праці які використовуються у виробництві протягом тривалого часу.

Значна частина авторів вважають, що основні засоби – це матеріальні активи, що використовуються лише у виробничому процесі. Хоча ця думка розходиться з істиною, оскільки підприємства використовують основні засоби у будь якій сфері своєї діяльності.

Отже, серед наведених визначень поняття «основні засоби», необхідно виділяти такі його загальні риси: основні засоби є матеріальними активами, які використовуються тривалий час і метою їх утримання є їх застосування у виробничому процесі або створення умов для діяльності суб'єкта господарювання.

Список використаних джерел:

1. Бланк И. А. Словарь-справочник финансового менеджера / И.А. Бланк. – К. : НикаЦентр, 1998. – 480 с.
2. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник / А.Г. Загородній., Г.Л. Вознюк. – К.: Знання, 2007. – 1072 с.
3. Куликова Л. Учет основных средств: современная концепция и тенденции развития : [монографія] / Л. Куликова. – Казань : Изд-во КФЭИ, 2000. – 308 с.
4. Пиріжок Є. С. Поняття «основні засоби» та канали їх вибуття на підприємстві / Є.С. Пиріжок, Н.Т. Кулікова // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2011. – Вип. 2(20). – С. 397-405.
5. Хэндриксен Э. С. Теория бухгалтерского учета / Э. С. Хэндриксен, М. Ф. Ван Бреда ; [пер. с англ. под ред. проф. Я. В. Соколова]. – М. : Финансы и статистика, 1997. – 576 с.

Крамар О.Ю.

Студент факультету економіки та управління

Науковий керівник: **Грицюк Н.О.**

к.е.н., доцент кафедри економіки, безпеки
та інноваційної діяльності підприємства

Східноєвропейський національний університет
ім. Лесі Українки, м. Луцьк

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Забезпечення якості продукції та послуг потребує об'єднання творчого потенціалу та практичного досвіду багатьох спеціалістів. Проблема підвищення якості може вирішуватись спільними зусиллями держави, керівників та членів трудових колективів підприємств. Важливу роль при вирішенні даної проблеми відіграють споживачі, які диктують свої вимоги виробникам товарів та послуг.

Вивченню теоретичних засад забезпечення якості продукції підприємства приділяють увагу такі автори, як: Данилюк М.О., Деминг У.Э., Эванс Джеймс Р., Ліпич Л.Г., Мазур. И.И та багато інших.

Покращення якості продукції є одним із найважливіших напрямків інтенсивного розвитку економіки, джерелом економічного росту, ефективності суспільного виробництва. В цих умовах зростає значення комплексного управління якістю продукції та послуг й ефективністю виробництва. У ринковій економіці проблема якості є найважливішим чинником підвищення рівня життя, економічної, соціальної й екологічної безпеки.

Категорія якості продукції є однією з найскладніших серед тих, які вивчаються спеціалістами. До категорії якості продукції звертаються під час вибору предметів для